

Gespecialiseerde kinderfysiotherapie na de couveuseperiode

Het ToP programma, wat houdt dat in?

Eindelijk thuis

De meeste ouders van een te vroeg geboren baby kijken uit naar de thuiskomst van hun baby. Eindelijk kunnen ze hun gewone leven weer oppakken en gaat hun kind deel uitmaken van hun gezinsleven. Maar vaak blijken die eerste weken toch nog heel spannend te zijn en gaat het wennen aan elkaar en het opbouwen van het vertrouwen in hun kindje langzaam.

Vandaar dat het ToP programma zo snel mogelijk na thuiskomst uit het ziekenhuis begint. Deze begeleiding thuis ondersteunt ouders gedurende het eerste levensjaar in het begrijpen van het gedrag en de ontwikkeling van hun kind. Samen met de ouder zoekt de ToP kinderfysiotherapeut naar de interesses en mogelijkheden van hun kind en welke ondersteuning zij kunnen bieden.

Behoeft aan informatie

Ouders van een te vroeg geboren kind hebben in de periode in het ziekenhuis hun beeld van de zwangerschap en de geboorte van een op tijd boren baby moeten bijstellen. Bij de overgang naar huis komen er vaak weer nieuwe vragen over hoe je een goede ouder kunt zijn voor een te vroeg geboren kind: moet ik anders omgaan met dit

kindje? Zal mijn kindje de groeiachterstand inhalen? Hoeveel moet mijn kindje slapen en mag dat in de box? Doordat de situatie na een vroeggeboorte zo anders is, kunnen ouders met hun vragen ook minder goed terecht

bij vrienden en familie, en kunnen zij weinig antwoorden vinden in de meer algemene beschikbare informatie over baby's en de ontwikkeling. Informatie van een ervaren therapeut kan voor ouders prettig zijn in een onzekere periode.

Ondersteuning in het begrijpen van het gedrag en ontwikkeling van je kind

Uit onderzoek blijkt ook dat ouders van te vroeg geboren kinderen vaker last hebben van angstige of depressieve gevoelens

en meer stress ervaren. Dit kan invloed hebben op het contact dat de ouder heeft met het kind. De ToP kinderfysiotherapeut heeft daarom ook oog voor het welzijn van de ouders, onder andere door gebruik te maken van een vragenlijst voor ouders. Indien nodig zal de ToP kinderfysiotherapeut hierover uitgebreider met de ouder spreken en dan zou kunnen blijken dat aanvullende zorg voor hen nodig is.

Wat biedt het ToP programma?

De meeste ouders worden in het ziekenhuis al geïnformeerd over de mogelijkheid om begeleiding vanuit het ToP programma thuis

te krijgen. Ouders kunnen ook via de website een ToP kinderfysiotherapeut in hun regio vinden (zie de website: www.top-eop.nl). In het ToP programma is het goed kijken en beoordelen van de lichaamstaal van het individuele kind leidend.

‘Alleen het kind kan vertellen wat het nodig heeft’. Door het gedrag van het kind voor ouders als het ware te ‘ondertitelen’, worden ouders bevestigd in, of geholpen met, het begrijpen van hun kind. Dat geeft inzicht in waar het kind op dat moment qua ontwikkeling aan toe is, welke nieuwe stap gemaakt kan worden en welke steun hierbij nodig is. De ToP kinderfysiotherapeut gaat vervolgens samen met de ouder zoeken naar hoe zij de volgende ontwikkelingsstappen zo goed mogelijk kunnen begeleiden. Dit kan bijvoorbeeld zijn doordat de therapeut tips geeft bij het vinden van een goede houding waardoor het kind zijn speeltjes beter kan voelen, proeven en bekijken. Of dat de therapeut met de ouder bij het spelen zoekt naar iets nieuws dat het spannend maakt, bijv. de blokjes in een doosje verstoppen.

De ToP kinderfysiotherapeut kijkt dus mee bij allerlei dagelijkse gebeurtenissen zoals bij de verzorging of bij het spelen. Dit wordt bepaald op basis van de vragen die ouders hebben. Al deze contactmomenten waarbij de ouder en het kind goed op elkaar zijn afgestemd, zijn immers helpend in de ontwikkeling van het jonge brein. De begeleiding heeft dus een brede blik en kijkt naar verschillende ontwikkelingsgebieden.

Gedurende het huisbezoek maakt de therapeut foto's van het samenspel tussen ouder en kind. Foto's worden na het huisbezoek gebruikt om een ouderverslag te maken. In dit verslag wordt beschreven wat er tijdens het bezoek is gedaan en besproken. De verslagen helpen de ouder om de informatie en aanbevelingen die tijdens het huisbezoek gegeven zijn nog eens na te lezen. Ouders kunnen het eventueel ook delen met andere mensen die voor hun kind

zorgen. Voor het maken van deze foto's wordt uiteraard altijd eerst toestemming gevraagd aan de ouders.

Doel van het ToP programma

Het doel van het ToP programma is om de relatie tussen het te vroeg geboren kind en zijn ouders te ondersteunen. Uit wetenschappelijk onderzoek is namelijk gebleken dat deze 'responsieve relatie' de beste basis is voor een gunstige ontwikkeling van het kind. De responsieve relatie (zie kader) ontstaat door een goede balans tussen de informatie uit de omgeving, en de mogelijkheden en behoeften van het kind. Zo ondersteunt de ouder het kind om actief en zonder stress de wereld te ontdekken.

Het ToP programma is preventief, maar als de motorische ontwikkeling achter blijft of afwijkend verloopt, zal de ToP kinderfysiotherapeut dit signaleren en eventueel zelf overgaan tot behandelen of samen met de ouder een geschikte kinderfysiotherapeut zoeken. Het afstemmen van de zorg met andere betrokken hulpverleners zoals de kinderarts, huisarts en andere paramedici is belangrijk. Dit kan ouders ontlasten en eventuele onduidelijkheden of tegenstrijdige adviezen voorkomen.

Responsieve relatie

Een goede relatie ontstaat door een vloeiend over- en weer-contact tussen ouder(s) en kind. Ouders 'lezen' het gedrag en reageren op een passende manier (zij zijn 'responsief'). Hierop reageert de baby weer. Ouder(s) en kind leren elkaars reacties zo al doende kennen, waardoor hun contact steeds vloeiender verloopt. Ouders zien bijvoorbeeld al aan kleine signalen wanneer het kind wil spelen en wanneer het genoeg is geweest.

Een dergelijke goed afgestemd contact speelt een belangrijke rol in de vorming en versterking van het zenuwnetwerk in de hersenen, wat weer een positieve invloed heeft op het leren. Ouders van te vroeg geboren baby's zijn net zo responsief als ouders van op tijd geboren kinderen. Maar het gedrag van vroeg geboren baby's is vaak minder voorspelbaar en/of minder duidelijk te 'lezen'. Ouders van te vroeg geboren kinderen hebben daarom vaak extra geduld en responsiviteit nodig om een vloeiend contact tot stand te brengen.

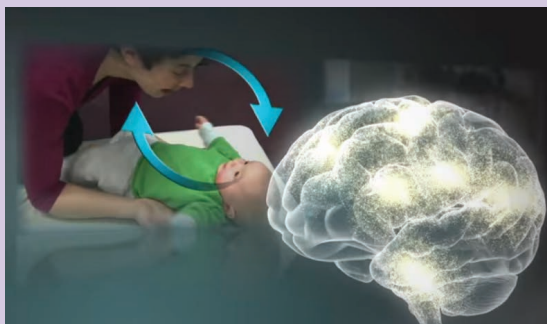

Foto: *Developing child*

De ToP kinderfysiotherapeut heeft veel kennis van de ontwikkeling van prematuur geboren kinderen, maar gebruikt aanvullend vragenlijsten over het welzijn van de ouder en de ontwikkeling van hun kind. Deze vragenlijsten worden na het invullen met de ouders besproken. Deze informatie is ook voor het EOP (zie kadertje) belangrijk om het ToP programma te evalueren. De informatie die ouders en therapeuten geven ten aanzien van het ToP programma wordt gebruikt om telkens te blijven aansluiten bij de behoeften van de ouders en de ontwikkelingsuitkomsten te evalueren.

* Door Monique Flierman (Hoofd ToP opleiding EOP) en Martine Jeukens-Visser (senior onderzoeker EOP)